Влада - Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України

№ 239 (739) ♦ Четвер, 16 грудня 1993 року ♦ Ціна договірна.

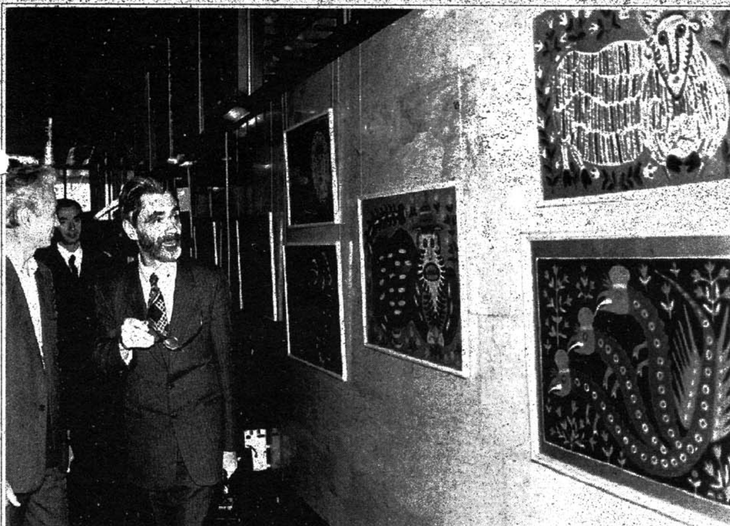
«ЦЕ МИ РАНІШЕ ГОВОРИЛИ ДЛЯ НАРОДУ»

Пленарне засідання 14 грудня

Дві години ранкового засідання депутати повністю використали для обговорення орієнтовного порядку розгляду питань на пленарних засіданнях 14 — 24 грудня. Щоправда, мало хто з промовців торкався цієї теми, аби внести свої пропозиції чи зміни, — більше говорили про дорожнечу, фінансово-кредитну систему, гроші, які держава заборгувала робітникам, селянам, пенсіонерам, соціальний захист, тобто про все, що негативно позначається на нашому повсякденні.

Після перерви депутати дружно прийняли постанову Верховної Ради «Про зміни в порядку висвітлення роботи восьмої сесії Верховної Ради України дванадцятого скликання», яка «скасовує» радіо - і телетрансляції, аби ніхто з майбутніх кандидатів у депутати не міг використати ці масові засоби інформації для своїх агітаторських цілей. Як сказав Голова Верховної Ради І.Плющ: «Це ми раніше говорили для народу. Тепер ми говоримо самі для себе».

(Закінчення на 2-й стор.).

Світ Марії Примаченко

Є постаті, без яких важко уявити собі Україну. До таких особистостей належить Марія Примаченко. Таке враження, що вона завжди була і буде — із своїм геніальним художницьким світосприйняттям, яке сонячним променем проривається з прадавніх слов'янських коренів. Маленьке сільце Болотня в Іванківському районі на Київщині (нині в трагічній 30-кілометровій Чорнобильській зоні) — епіцентр її казкових образів, кольорів, живої сюжетної тканини. Здається, що без видимих зусиль Марії Овксентіївні вдалося своїми нелукавими картинами-легендами розтопити холодний цинізм запрограмованого зверху національного самозабуття. Бо її зброя — те, що не винищується жодним тоталітаризмом. Це духовна пам'ять народу. І тому світ художниці такий близький і зрозумілий усім.

Виставка творів родини Примаченків, що днями відкрилася в «Українському домі», свідчить про непребутність традицій мистецького таланту України. В одному з найбільших залів представлено твори послідовників Марії Овксентіївни — сина Федора, онуків Петра, Івана та його дружини Надії. Звичайно, вони всі — різні, але безперечно й те, що це яскраві творчі індивідуальності, котрі органічно засвоїли художній досвід родоначальниці сім'ї, і тепер по-своєму його продовжують.

Виставка присвячена наступному 85-річчю нашої геніальної художниці. Складаючи шану її неперевершеному внескові в духовну скарбницю України, виступаючі на вернісажі, зокрема міністр культури Іван Дзюба говорили про моральний борг перед майстринею. Ще досі не видано гідного альбому її творів, нема музею, де б можна було зібрати всі картини й зберегти їх для майбутнього. Можливо, цій потрібній справі допоможе міжнародний благодійний «Фонд музею Марії Примаченко», який засновується у ці дні рядом державних та громадських організацій.

Людмила БАРАНЕВИЧ.
Фото Сергія Ковальчука.

Абзац з листа

На чому виховується наша молодь? На культі сили, жадобі до розкошів, на переконанні, що все людяне помирає, на сексуальній розбещеності. Вона не бажає тепер учитися, вдається до наркоманії, алкоголізму та куріння з раннього дитинства, йде на злочин. На наших очах руйнується духовність — основа основ, на якій тримається мораль. І відповідальність за це перед українським народом повинні нести Верховна Рада, Президент.

Раїса Шпак.
Миколаїв.

Продиктовано в номер

Л.Кравчук прийняв У.Міллера

Як повідомляє Прес-служба Президента України і Кабінету Міністрів України, 14 грудня Президент Леонід Кравчук прийняв Надзвичайного і Повноважного Посла США в Україні Уільяма Міллера на його проханням. Під час розмови були розглянуті питання двосторонніх відносин, зокрема перспективи розвитку економічного співробітництва між двома країнами, а також комплекс проблем, пов'язаних з реалізацією доручень Верховної Ради України, що випливають з її постанови про ратифікацію Договору про СНО-1.

Пекін стає ближчим

Саме так можна сказати, оцінюючи підсумки переговорів у китайській столиці, які провела делегація Київської міської державної адміністрації. Під час зустрічей з китайськими партнерами кияни проявили значний інтерес до їхнього досвіду у веденні міського господарства, зокрема розвитку індустрії туризму, обслуговуванні дипломатичного корпусу, боротьбі з антисоціальними явищами. Підписано угоду про встановлення дружніх зв'язків між Києвом і Пекіном, а також план обмінів між двома містами на 1994—1995 роки. Згідно з цими документами, столиці Китаю й України надаватимуть підтримку встановленню контактів між діловими колами, науковими і культурними установами, а також жителями обох міст. Здійснюватиметься обмін досвідом та інформацією, а також групами експертів з питань міського господарства.

Оплесків не чутно

Підсумки виборів, а також референдуму з проекту Конституції Росії продовжують залишатися у центрі загальної уваги. І якщо з приводу прийняття Конституції офіційний Захід шле до Москви поздоровлення, то перемога жириновців викликає інші почуття. «Уряд Німеччини, — заявив федеральний канцлер ФРН Г.Коль, — з занепокоєнням стежить за розвитком подій у Росії». Таку ж думку висловлює й німецька преса. «Зовсім несподівано, — пише газета «Нойє оснабрюкер цайтунг», — знову виникли побоювання відносно можливої загрози зі Сходу. Занадто великий у Німеччині шок у зв'язку з перемогою на виборах у Росії Ліберально-демократичної партії». Англійська газета «Дейлі телеграф» інформує про те, що офіційні особи Великобританії і НАТО попередили про небезпеку подальшого скорочення військових витрат після того, як націоналісти добилися успіхів на російських виборах. Міністр закордонних справ Польщі А.Олеховський заявив, що він «більш ніж просто занепокоєний» результатами виборів у Росії, які виявили широку підтримку ультранаціоналіста Жириновського. «Новини, які ми одержуємо з Росії, погані, просто погані». У свою чергу, міністр закордонних справ Ізраїлю Ш.Перес заявив, що останні події у Росії можуть призвести до посиленого виїзду тамтешніх євреїв до Ізраїлю. Він відзначив, що результати російських виборів можна було передбачити і що наявність у Росії антисемітизму ні для кого не секрет.

Порушники — і ті варті мільярдів!

У зв'язку з масовим характером нелегальної міграції іноземних громадян через територію держави і контрабандною діяльністю уряд вніс на розгляд ВР зміни і доповнення до деяких законодавчих актів з прикордонних питань та до митного кодексу України.

В разі потреби пропонується встановлювати у межах території району, міста, селища, сільради, прилеглих до державного кордону, контрольовані прикордонні зони, регламентувати основні засади використання зброї, покласти на державний бюджет соціальний та правовий захист Прикордонних військ, а також фінансування органів митної справи тощо. За статистикою прикордонників, тільки в цьому році затримано понад 15 тисяч порушників (у 1991 році — 885), попереджено майже 13 тисяч спроб скористатися підробленими документами для виїзду за кордон. Тим часом, витрати, пов'язані із затриманням і утриманням та депортацією порушників, полегшили наш бюджет на 8,4 мільярда карбованців.

Влада має свою грамоту

На Волині засновано Почесну грамоту представника Президента України в області. Нею нагороджуватимуться працівники виробництва, культури, освіти, охорони здоров'я, військовослужбовці за активну трудову, громадсько-політичну, миротворчу та благодійну діяльність в ім'я розбудови України.

Зустріч з головами міських Рад

Увечері 14 грудня Голова Верховної Ради України І.С.Плющ зустрівся з головами Дніпропетровської, Запорізької, Львівської, Одеської, Тернопільської і Харківської міських Рад народних депутатів.

Під час розмови порушувались актуальні питання, що стосуються соціально-економічного розвитку, подальшого здійснення економічних реформ, формування державного бюджету на наступний рік, удосконалення роботи місцевих представницьких та виконавчих органів влади, участі місцевих Рад у підготовці до виборів народних депутатів України.

«Може, ми зустрілися востаннє...»

Черкасці урочисто відсвяткували 50-річчя визволення свого міста від німецько-фашистських окупантів

У день визволення Черкас на Пагорбі слави відбулися мітинг-реквієм і покладання квітів до братських могил полеглих героїв Дніпра. Для черкасців і гостей міста прозвучав концерт-вітання духових оркестрів з участю Київського муніципального духового оркестру. У святкових вітаннях узяв участь ансамбль пісні і танцю МВС України. Київський театр імені Лесі Українки показав виставу «Загадка будинку Вереньє». Усі концертні програми і вистави, показ художніх і документальних фільмів у кінотеатрах міста для ветеранів-визволителів були безплатні. Як і відвідини краєзнавчого й художнього музеїв.

На запрошення міськвиконкому та ради ветеранів до Черкас прибули ветерани-визволителі з багатьох міст і сіл України та з інших республік колишнього Союзу. Ось їхні враження від зустрічей:

Яків Яременко (Сумська область):

— Щиро кажучи, я вже й не сподівався стрітися з однополчанами, життя ж бо яке неспокійне і суєтне... Але спасибі черкасцям, не забули про нас, старих солдатів, влаштували справжнє свято. Давно не відчував стільки тепла і сердечності. Та й за такими багатими столами давно не сидів. Признатися, років п'ять не куштував паштету з печінки, а тут пригостили. Вдячні і за чудові подарунки — радіоприймачі.

Михайло Жендобаєв (Ставропольський край):

— Я — колишній снайпер 933-го стрілецького полку. Вдруге приїхав на святкування до Черкас. Зовсім мало залишилося нас, визволителів. Може, це наша остання зустріч... Тому велике спасибі черкасцям, що запросили на береги Дніпра...

Микола Музиченко (Саратовська область):

— Родом я зі Звенигородського району. Визволяв не лише Черкаси, а й своє рідне село Кобиляки. Забіг до хати,а там сама мати, батько загинув під Харковом, а сестру забрали до Німеччини. Дуже радий нагоді зустрітися з бойовими товаришами і побувати у рідних місцях.

Устим Старшевський (Вінницька область):

— Передайте через газету велику подяку голові колгоспу з нашого села Сергію Савченку. Коли б він не дав «підводи» до Умані, а це 50 кілометрів, то я не дістався б до Черкас...

Микола Федотов (Черкаси):

— Визволяв я Черкаси і залишився по війні тут жити. На Саратовщині, моїй батьківщині, — степи, а тут ліси, сади... Я дуже полюбив цей край. Маю сорок років трудового стажу. 21 рік працював на автокрані, будував місто. А живу з дружиною в однокімнатній квартирі. Нам дуже важко у тісноті... Хоча тепер міськвиконком, може, допоможе з житлом. Я сподіваюся.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Парламентська хроніка

«Це ми раніше говорили для народу»

(Закінчення. Початок на 1-й стор.).

Третє питання — про економічне і соціальне становище в Україні й невідкладні заходи уряду, які випливають із ситуації, що склалася. Про те, в якому становищі перебуває нині держава, переповідати не буду, адже кожний із нас і без цього добре відчуває на собі. Зупинюся лише на кількох «невідкладних заходах», які оголосив у парламенті виконуючий обов'язки Прем'єр-міністра Ю.Звягільський. Із загальних понять — це «послідовне просування до ринку, без якого нормальна економіка неможлива», «розмежування фінансових ресурсів між центром і регіонами як за їх формуванням, так і за використанням», «акцизні виплати встановлюються лише тим, хто справді їх потребує...» Конкретно ж — із 24 тисяч малих підприємств приватизується наступного року 20 тисяч, а з 40 тисяч середніх і великих — 8 тисяч. До кінця 1994 року частка держсектору становитиме лише 40 відсотків. Реалізація програми «Вугілля» дасть можливість видобути 129 мільйонів тонн вугілля, що на 15 відсотків більше, ніж цього року. Будується 7 шахт потужністю 17 мільйонів тонн вугілля на рік, передбачається ввести в експлуатацію 11 газових і 12 нафтових родовищ. У 1994 році запрацюють два енергоблоки-мільйонники — на Запорізькій та Чорнобильській АЕС. Через чотири роки дві копальні видадуть на-гора 400 тонн золота, а через 8-9 років, якщо не помилився Юхим Леонідович, ми добуватимемо 25 тонн золота на добу (!). Наступного року за продукцію тваринництва вводиться передоплата за 15 днів, господарства і переробні підприємства, які уклали держконтракт або держзамовлення, забезпечуватимуться пальним, мінеральними добривами, іншими матеріалами.

З інформацією про заходи, які вживаються щодо подолання кризових явищ у грошово-кредитній системі, та про невідкладні заходи щодо подолання гіперінфляції виступили голова правління Національного банку В.Ющенко і міністр економіки України Р.Шпек.

Чи тому, що доповідачі більше «товклися» на причинах проблем, які ми вже маємо, а деякі фрагменти їхніх роз'яснень «відгонили» курсом лекцій з політекономії, чи тому, що багато «невідкладних заходів» мали загальний, теоретичний характер (потрібні «нові підходи», «конкретні заходи щодо прискорення», «розробляється», «передбачується», «переглядається»), бо депутати сприйняли всі три доповіді досить холодно. «Ми повинні зараз говорити не про те, що маємо робити в січні, через півроку чи рік, — сказав О.Барабаш, — а про те, що робити сьогодні, завтра, бо для багатьох наших людей відлік уже йде на години, на дні. Вони залишилися наодинці із собою, не мають засобів для фізичного існування. Зупиняються підприємства, зарплату не виплачують. Заблоковані кредити. Уряд опинився в пастці, яку підготував сам собі» «Це просто знущання над людьми! — охарактеризував ситуацію М.Білоблоцький. — Уряд не хоче і не вміє робити висновки з попередніх помилок».

Щодо листа, якого зачитав на ранковому засіданні депутат В.Козаренко. З'ясувалося, що це звичайнісінька «липа». Такого виборця, який в грубій, образливій формі звинуватив в усіх «гріхах» Л.Кравчука та І.Плюща, немає. Як немає навіть і будинку, зазначеного на конверті. Отже, багато галасу даремно.

У пленарному засіданні, яке вів Голова Верховної Ради І.Плющ, узяв участь Президент України Л.Кравчук.

Олександр ВИНОКУРОВ.

Інтерв'ю в кулуарах

Степан ХМАРА, народний депутат України:

— Прокоментуйте, будь ласка, сьогоднішній виступ виконуючого обов'язки Прем'єр-міністра Юхима Звягільського.

— Вкотре я не почув від виконуючого обов'язки глави уряду нічого радикального й переконливого, що змінило б життя України на краще. За великим рахунком у нас немає уряду. Той, який нині є, тільки заважає розбудовувати державу. Але найбільша біда в тому, що насамперед Президент не хоче змінювати цю структуру...

Борис ОЛІЙНИК, народний депутат України:

— Ви любите повторювати: поки ми чубимося, виграє третій. Ситуація, що склалася нині в Україні, означає: третій уже виграв?

— Як завжди, ми опинилися в досвідчених руках цинічних картярів. Укотре за нашу історичну долю. Даю гарантію: знову прийде юрист із півночі і накриє суддів й підсудних разом з незалежністю напіввійськовим кашкетом. Треба будувати державу, а не зводити рахунки з минулим.

— У Росії перемогла на виборах партія Жириновського. Як, на вашу думку, це дасться взнаки на політичній ситуації в Україні?

— Ніяк. У Росії зовсім інший сценарій. Я знаю Жириновського з 1990 року. Це гравець. Причому політично не поганий. Грає інколи грубо, але грамотно. Переполох, який став в «курнику» демократів після підрахунків голосів, імітований. Вони привели його точно так, як свого часу Єльцина привів Горбачов на розвал. Володимир Вольфович — це специфічна натура, яка виконує специфічну місію. Думаю, ви розумієте, що мається на увазі.

Катерина КІНДРАСЬ.

Плани нереальні, бо оптимістичні...

Ранкове засідання 15 грудня

Депутати продовжили обговорення виступів про подальші заходи для виправлення становища в країні, що їх напередодні зробили виконуючий обов'язки Прем'єра Ю.Звягільський, голова правління Нацбанку В.Ющенко та міністр економіки Р.Шпек.

Перевагу у виступах було вирішено віддати тим депутатам, які можуть запропонувати свої програми. Тож головним на ранковому засіданні був сорокахвилинний виступ депутата А.Ягоферова. Неабияке значення у своїй програмі він надає правильному розподілу функцій різних гілок влади. А переходити до ринку за наших умов треба поступово. «Революційний», або «шоковий», варіант дасть результати не швидше, бо має такий само період адаптації. Тому головне — знайти найліпший, найбільш еволюційний, тобто інтелектуальний варіант організаційно-економічного механізму адаптації народного господарства до ринку. Завдання цього механізму не нові: забезпечення балансу доходів і витрат, припинення спаду виробництва і перехід до його розширення.

А.Ягоферов, за його словами, нараховував близько п'ятдесяти чинників, від яких залежить перехід до ринку. За браком часу зупинився тільки на основних: ставлення до власності, управління державласністю, свобода підприємництва, приватизація, зокрема її цілі, паритет цін тощо...

З залу пролунала думка, що це саме та програма, яку треба нарешті прийняти. А депутат Ф.Панасюк назвав її занадто оптимістичною...

Того ж дня депутати мали заслухати ще принаймні дві програми щодо подальшої долі нашої держави.

Олексій БРЕУС.

Про економічне і соціальне становище в Україні і невідкладні заходи уряду

З виступу виконуючого обов'язки Прем'єр-міністра України Юхима Звягільського на сесії Верховної Ради України 14 грудня 1993 року

Про недавню лібералізацію цін

Звертаю вашу увагу на те, що це, четверте на рік, відпускання цін принципово відрізняється від попередніх, які не вирішували корінних питань — скасування дотацій, припинення субсидій і бідним і багатим за рахунок і без того дірявого бюджету, розкручували інфляційну спіраль. Цього разу проблема вирішується комплексно з перспективою зниження в наступному році темпів зростання цін.

Відпускання цін з 6 грудня було неминуче з багатьох причин. Імпульс, як і раніше, завдано черговим (з жовтня) підвищенням цін на імпортовані нафту й газ. Подальша затримка перегляду цін загрожувала банкрутством їх постачальників, повним припиненням поставок.

Одночасно враховувалось і таке:

Перше. Неможливість подальших бюджетних дотацій молока і м'яса при фактично вільних цінах на більшість видів промислової продукції. Через нестачу коштів дотації надходили несвоєчасно, знецінювались інфляцією, що не стимулювало реалізацію.

Друге. Необхідність створення умов для забезпечення паритету цін на продукцію промисловості і сільського господарства, без чого неможливі ринкові відносини в аграрному секторі і нарощування виробництва.

Третє. Сільські виробники в постійному чеканні чергового підвищення цін на дотовану продукцію не поспішали реалізувати її, створюючи штучний дефіцит на споживчому ринку.

Четверте. Занижені, не обумовлені фактичними затратами, ціни на продукти харчування ускладнювали держзакупівлі, провокували їх масове вивезення у країни близького зарубіжжя. Ніякими іншими заходами, крім підвищення цін, при наших прозорих кордонах запобігти цьому неможливо.

Нарешті, лібералізація цін напередодні широкої приватизації необхідна і для об'єктивної оцінки діяльності підприємств.

Як же виходити з кризи? Уряд бачить два головних напрями.

Перший: послідовний рух до ринку, без якого нормальна економіка неможлива. Зупинки і затримки лише ускладнюють ситуацію.

Другий: здійснення заходів щодо виходу з гіперінфляції. Завдання хоч і різні, але взаємопов'язані і повинні вирішуватись паралельно часто єдиними заходами. Уряд виходить із того, що в наших умовах під впливом тільки ринкових методів та інструментів реформування таїть у собі масові банкрутства і безробіття, загрозу занепаду і розвалу цілих галузей, соціальні конфлікти. Прискорення реформ з одночасним соціальним захистом населення можливе лише під контролем держави за зміною форм власності, структурною перебудовою, розвитком ринкової інфраструктури.

Погасити інфляцію без жорстких заходів держави взагалі неможливо. Навіть у найбільш демократичних країнах, з віковими ринковими відносинами вихід з гіперінфляції забезпечувався жорсткими стабілізаційними заходами. Там, де це не робилось, інфляція ставала хронічною.

(Закінчення на 3-й стор.)

Про економічне і соціальне становище в Україні і невідкладні заходи уряду

(Закінчення.
Початок на 2-й стор.).

Бюджетна політика

Для максимального скорочення бюджетного дефіциту оперативно вишукуються додаткові, неемісійні кошти. Однак без радикальних перетворень, без якісних змін всієї фінансово-бюджетної системи не обійтись.

Основні з намічуваних тут заходів такі:

Перше. Розмежовуються фінансові ресурси між центром і регіонами як за формуванням, так і за використанням.

Розширенням прав, функцій і можливостей регіонів з одночасним підвищенням ролі і відповідальності місцевих органів закладається основа їх економічної самостійності, принципово нової регіональної політики. Вона дасть змогу істотно посилити роль місцевих органів не тільки у бюджетній, а й у податковій, ціновій, соціальній сферах, проведенні приватизації, в комплексному перетворенні регіонів. Уряд йде на відмову від необгрунтованого домінування і централізації у всьому, що можна набагато оперативніше й ефективніше вирішувати на місцях.

Друге. Переглядається видаткова частина бюджету, максимально скорочуються дотації товаровиробникам. Адресні виплати встановлюються тільки тим, хто справді їх потребує.

Третє. Щоб уникнути залучення емісійних кредитів у бюджеті формуються резерви для фінансування держконтрактів.

Четверте. Організується казначейство, комп'ютерна система якого, взаємодіючи з податковою, забезпечить повноту і своєчасність надходження податків.

Реформування податкової політики

Переглядаються об'єкти і диференціюються ставки оподаткування. Зменшення ставок податку на добавлену вартість на продовольчі товари спрямоване на зниження їх цін.

Для стабілізації податкової системи уряду і Верховній Раді необхідно визначитись у дискусійному питанні щодо об'єкта оподаткування в 94 році і на перспективу — доход чи прибуток? На думку уряду ним повинен стати прибуток.

Уряд вважає соціально справедливим запровадження прогресивного прибуткового податку на наддоходи громадян.

Кредитна політика

Пропонується запровадити механізм контролю за цільовим використанням кредитних ресурсів на виконання пріоритетних народногосподарських програм. Спільно з Національним банком опрацьовується система управління кредитними ресурсами комерційних банків, утворених за рахунок коштів державного сектора.

Президентом, Верховною Радою, Національним банком і урядом прийнято пакет документів з питань валютного регулювання. Скасовано фіксований і встановлено регульований, плаваючий валютний курс. З 1 січня скасовуються всі пільги щодо обов'язкового продажу валюти і дія індивідуальних ліцензій на відкриття валютних рахунків в іноземних банках. Валюта купуватиметься підприємствами і організаціями на тендерних торгах з урахуванням напрямів її використання. Проведення тендерів покладається на Міжвідомчий комітет по використанню валютних надходжень.

Соціальна політика

З урахуванням вивільнення працівників при поглибленні реформ розроблено програми їх перепідготовки, створення нових робочих місць, громадських робіт. Їх здійснення дасть змогу перевчити і працевлаштувати більше двох третин вивільнюваних.

Дефіцит Пенсійного фонду перевищив 3 трильйони карбованців. Для його покриття вже знайдено 2 трильйони карбованців, які направлені на місця третього і тринадцятого грудня. Вживаються заходи щодо виплати грудневих пенсій і допомоги в нових розмірах в установлені строки.

Приватизація

З 24 тисяч малих підприємств у наступному році намічено приватизувати 20 тисяч, а з 40 тисяч середніх і великих — 8 тисяч. Причому половину за рахунок майнових сертифікатів.

За нашими розрахунками, до кінця наступного року частка недержавного сектора досягне 40 відсотків.

Агропромисловий комплекс

Урожай 93 року забезпечує потреби населення практично всіма найважливішими продуктами харчування. Зерна заготовлено в держресурси понад 14 млн. тонн, на 3,2 мільйона тонн більше, ніж у 92 році, що дає змогу задовольнити потреби населення в хлібопродуктах до нового врожаю на рівні не нижче фактичного за останні роки (по 143 кілограми на чоловіка). Немає особливих проблем з картоплею і плодоовочевою продукцією.

Для забезпечення цукром на рівні поточного року необхідно залучити додатково не менш як 700 тисяч тонн з півтора мільйонів, наявних у товаровиробників.

Для формування державних ресурсів сільськогосподарської продукції в 94 році передбачена фінансово-кредитна підтримка сільськогосподарських товаровиробників. Зокрема, заготівельним організаціям і переробним підприємствам надаватимуться бюджетні позики і кредити банків для авансу товаровиробникам не менш як 50 відсотків вартості законтрактованої продукції. За продукцію тваринництва запроваджується передоплата (за 15 днів).

З метою забезпечення паритету економічних взаємовідносин сільського господарства з іншими галузями з 1 січня рівень орієнтовних закупівельних цін на основні види сільськогосподарської продукції і сировини, а також порядок їх щомісячної індексації визначатимуться виходячи з норми прибутку.

Енергозабезпечення і енергозбереження

Власні енергоресурси задовольняють наші потреби тільки на 42 відсотки, у вугіллі — на 90, у газі — 20, у нафті — на 13 відсотків.

Основним енергоносієм України було і ще довго буде вугілля. Поки що вугільна промисловість працює з напруженням, з великими зривами. Втрачені з різних причин, в тому числі і через літній страйк, 17 млн. тонн вугілля не можна поповнити. Реалізація програми «Вугілля» дасть змогу вже в 94 році видобути 129 мільйонів тонн — на 15 мільйонів більше, ніж у 93 році. Будуються 7 шахт на 12 мільйонів тонн на рік. Дві з них буде введено в 1995 році.

Для стабілізації видобутку власної нафти і газу за останні три місяці підключено одне родовище і 19 нових свердловин, де додатково одержано 81 тис тонн нафти і конденсату, майже 600 мільйонів кубометрів газу. В наступному році намічається ввести в експлуатацію 10 газових і 12 нафтових родовищ, одержати додатково 850 млн. кубометрів газу і 275 тис. тонн нафти.

Починається відновлення занедбаних свердловин у західних областях. Реалізується проект пошуку газогідратної сировини на шельфі Чорного моря і створення ефективних технологій її видобутку і переробки. Вирішується проблема одержання метану з вугільних пластів.

Приділяється неослабна увага надійності і стабільності роботи атомних електростанцій і пуску в 1994 році двох блоків-мільйонників.

Створена Українсько-Сибірська холдингова компанія дасть змогу одержати в 94 році до 6,5 мільйона тонн сирої нафти.

Зовнішньоекономічна діяльність і митна політика

Поліпшилася структура експорту, частка машинобудування зросла до 21,5 відсотка, вдвічі знизилась частка бартеру.

Хоч за 10 місяців баланс у торгівлі з далеким зарубіжжям позитивний, в цілому негативне сальдо зовнішньої торгівлі за рік становить близько 2 мільярдів доларів, що зумовлено, насамперед, цінами на енергоносії і слабкістю нашого експортного потенціалу.

Передбачається стимулювати експорт скасуванням мита на всі товари, одночасно посиливши контроль за надходженням валютних коштів в Україну. Намічається обмежити некритичний імпорт, ввести по ряду позицій заходи захисту вітчизняних виробників, підвищити ввізне мито на частину імпортної продукції (автомобілі, предмети розкоші, електронну апаратуру, предмети не першої необхідності).

Налагоджуються двосторонні економічні зв'язки з країнами СНД. Підготовлено також багатосторонню угоду держав Співдружності про підтримку виробничої кооперації на основі прямих зв'язків.

Структурна перебудова

У металургії ми йдемо на виведення до 1995 року 12 доменних і мартенівських печей, 6 сортових і 3 листопрокатних застарілих станів. Тільки це зекономить 4 мільярди кубів газу, дасть змогу сконцентрувати ресурси на освоєнні нової або продукції, яка раніше завозилась, наростити експорт.

У машинобудуванні і у ВПК передбачається освоєння майже чотирьох тисяч нових виробів, уже в нинішньому році почато виробництво двохсот з них.

За програмою розвитку медичної, ветеринарної та мікробіологічної промисловості завершено роботи по 10 лікарських засобах, освоєно виробництво 14 препаратів.

Завершується підготовка програми перебудови хімічної промисловості, реалізація якої дасть змогу вже у 1994—1995 роках виробляти в Україні прогресивні конструкційні і полімерні матеріали, сировину для лікарських препаратів. Збільшиться випуск мінеральних добрив, хімічних засобів захисту рослин для агропромислового комплексу. Інтенсивно ведеться розвідування родовищ золота. Вже закладено дві пошуково-експлуатаційні шахти. При послідовній реалізації намічених програм через 4 роки ми зможемо видобувати по 4—5 тонн золота, а через 8—9 років — по 25 тонн.

Не соціологи винні,

або Про місцеві поліпшення соціально-політичної обстановки на Херсонщині

Обласна Рада уважно вивчає стан громадської думки, прислухається до виборців, щоб на цій основі прийняти конструктивні рішення. Так було з аналізом роботи газети «Наддніпрянська правда». А нещодавно Рада на своїй сесії підкріпила звіт представника Президента в області Олександра Мельникова грунтовними соціологічними дослідженнями.

Цього разу Херсонський соціологічний центр «Взаємодія» видав депутатам розгорнуту картину життя населення і передбачив деякі тривожні тенденції на найближчі дватри місяці. Зокрема, 82 відсотки опитаних живуть у бідності, вимушені обмежувати себе у харчуванні, 69 відсотків відзначили значне погіршення у роботі пасажирського транспорту, у забезпеченні промтоварами. Водночас одержані дані засвідчують, що попри труднощі, майже все населення підтримує реформи, вірить у краще майбутнє.

До речі, спростовано поширену думку, начебто працівники місцевих Рад гальмують економічні реформи. Навпаки, 55 відсотків опитаних працівників місцевих Рад — за прискорення реформ, за впровадження ринкових відносин. Вони, як зазначено у соціологічному звіті, не така консервативна група, як здається радикалам.

Дивно, але окремі висновки центру «Взаємодія» мали негативну реакцію в Олександра Мельникова. Виступаючи перед депутатами зі звітом про роботу адміністрації за півтора року, він спрямував критику на той розділ досліджень, де йдеться про можливий протест населення. Представник Президента вважає, що такі прогнози штовхають суспільство до конфронтації і, взагалі, в області є сили, які «прагнуть конфронтації».

Проте депутати не погодилися з таким підходом. Вони заявили, що замість того, щоб ображатися, краще привести наявний потенціал для усунення вузьких місць, зробити ставку на ініціативу, нестандартне розв'язання проблем. Хоч і важко тепер з усім, але 17 підприємств машинобудування області досягли приросту обсягів продукції. Так, наприклад, Херсонський завод імені Комінтерну, дослідно-механічний завод збільшили їх удвічі. Завод електрозварювального устаткування лише останнім часом освоїв виробництво трансформаторів, охолоджувальних батарей, деревообробних верстатів, встановив ділові зв'язки з фірмами Франції, Швейцарії, Китаю.

Виробничо-торговельна фірма «Красень» теж не знизила темпів перероблення вовняних тканин, хоча й припинено їх планове постачання з Росії, Литви, Білорусі. На жаль, та сама Цюрупинська швейна фабрика, маючи можливість одержувати сировину з кількох підприємств України, на третину знизила обсяги виробництва. Кого тут звинувачувати? Об'єктивні труднощі чи безініціативних керівників?

Депутати коректно, але переконливо «поправили» главу держадміністрації і щодо використання місцевих продовольчих ресурсів. Можна, на їхню думку, налагодити виробництво цукру безпосередньо на Херсонщині, спорудивши для цього невеликий завод, більш жорстко контролювати ціни, випікати хліб кращої якості й ліквідувати штучно створені черги, переробляти крупи на місці, а не возити їх за тридев'ять земель, налагодити роботу транспорту, перебої на якому інколи здатні паралізувати життя міста.

Борони Боже, щоб прогнози соціологів, у чомусь, мабуть, спірні, справдилися, щоб люди згадали мітинги і демонстрації. Але суть саме в тому, щоб облдержадміністрація контролювала процеси, продумано проводила реформи, навела порядок у приватизації об'єктів державної і комунальної власності, висунула підвищені вимоги до керівників відомств і підприємств, закликала їх до дисципліни. Це сьогодні не дрібниці. Постійне кивання на недоробки уряду, Президента, Верховної Ради начебто використовуються для виправдання власних похибок.

Сесія намітила подати на розгляд регіональну програму соціально-економічного розвитку області на найближчі три-п'ять років, рекомендувала представникові Президента врахувати пропозиції депутатів, постійних комісій Ради за період звіту, вимогливіше ставитися до підлеглих структур, створити належні умови для переходу до ринку.

Іван КАЛИНИЧЕНКО.

Херсонська область.

З пошти

Приватизація

Як до неї ставляться громадяни України, читачі нашої газети, з якими фактами в ході її зустрічаються.

Доки будуть наші хати з краю?

Наша система нічийної власності наплодила нероб, злодіїв, розкрадачів народного добра, п'яниць. У 70-х роках ми проживали народне природне багатство, забирали його у наших дітей, онуків. Всі бачили негаразди в економіці, зітхали, сміялися, кпинили, але нічого для її зміцнення не робилося та й не могло робитися. Бо майже кожна свідома людина відповідала: немає господаря, нічийна власність, а моя хата скраю.

В. СІРИК.

Шапура
Чернігівської області.

Коло замкнулося

Наше мале підприємство шиє та лагодить одяг, виготовляє ковдри, надає інші комунальні послуги населенню. Звернулися з проханням до місцевої адміністрації приватизувати орендоване приміщення, капітальний ремонт якого виконали власними силами, а нам відповіли: «Приватизація в районі не йде». В облраді «порадили»: «Вирішуйте все на місці». Ніде отримати пораду й підтримку щодо приватизації.

Анатолій СОКОЛОВСЬКИЙ.

Ківерці
Волинської області.

Матимемо стільки, скільки заробимо

Більшість людей нині корчиться від нестерпного болю дорожнечі й падіння життєвого рівня. Водночас з приватизацією зволікають. Проте лише вона дасть можливість припинити викидання грошей на вітер. Після приватизації кожний одержуватиме стільки, скільки заробив. А це означає, що розпочнеться процес творення, а не проїдання матеріальних благ.

**Олексій АЗОВСЬКИЙ,
економіст.**

Скадовськ
Херсонської області.

А своїм — біль і образи?

Коли ми вирішили приватизувати готель, в якому працюємо, то зіткнулися з низкою бар'єрів, порушень встановленого порядку приватизації, грою в неї. Перевагу віддають продажу готелю іноземцям. Розуміємо: інвалюта потрібна місту, а нам лишаються біль і образи.

Трудовий колектив готелю «Первомайський».

Первомайськ
Миколаївської області.

А слід гласно і відкрито

У бюлетені «Про приватизацію» Фонд державного майна України опублікував перелік приватизованих підприємств м'ясопереробної промисловості області. Як так могло статися, коли продаж акцій цих підприємств на той час не оголошували? А про це передусім мають знати мешканці регіону, їм має бути надано пріоритет під час приватизації. У справі приватизації повинні бути широка гласність і вчасне інформування.

**В. ІВАНЕНКО,
начальник управління власності і приватизації міськради народних депутатів.**

Горлівка
Донецької області.

Продиктовано у номер

Загибель начальника прес-центру ЧФ

15 грудня вранці біля свого будинку знайдено мертвим начальника прес-центру Чорноморського флоту капітана першого рангу Андрія Лазебникова. Органи внутрішніх справ Севастополя і прокуратура ЧФ поки що не дають ніякої інформації з приводу смерті Лазебникова. За деякими ознаками його було вбито. Місцеві спостерігачі у зв'язку зі смертю Лазебникова зазначають, що він був у команді передвиборної кампанії претендента на посаду президента Республіки Крим, представника Президента України в Севастополі, заступника Голови Верховної Ради Республіки Крим Івана Єрмакова.

«Олекса» виходить у світ

Перший на Волині приватний музичний центр-студію «Олекса» заснували відомі в області композитор і співак Олексій Онищенко та Олександр Гаркавий.

Лікар для сільської сім'ї

Лікар з Грибова Ланівецького району Ігор Гордій стане незабаром першим на Тернопільщині і, здається, в Україні сільським домашнім лікарем. Забезпечений найсучаснішим обладнанням і медикаментами (про це потурбуються медики німецьких міст Лінгена і Фрідена), він обслуговуватиме мешканців сіл Юзівки та Грибів Лановецького району.
Зараз І.Гордій готується до двомісячного стажування у Німеччині.

Преса: гуртом вижити легше

Фонд розвитку місцевої преси створили учасники наради редакторів районних і міськрайонних газет Кіровоградської області. Він діятиме при управлінні по пресі облдержадміністрації і займатиметься проблемами централізованого придбання паперу, поліграфічних матеріалів, впровадження технічних новинок.

«Маленький принц»

Таку назву має образотворча студія для дітей, виставка творів якої відкрилася у Центральній дитячій бібліотеці столиці. За обсягом вернісаж невеликий — лише 25 робіт, проте за тематикою осягає чи не весь Всесвіт. Зустрінемо тут космічні сюжети, і картини виникнення Землі, і динозаврів. Студія «Маленький принц» існує близько трьох років. Керує нею Галина Іванівна Межевікіна — непересічний педагог з оригінальним підходом до справи художнього виховання. Студія відрізняється від інших подібних закладів тим, що тут вчать не стільки техніці малювання, скільки осмисленню світу.

Спростування

Скликання з'їзду ВОСТу неправочинне

А тому «Голос України», на думку інформаційно- технічного центру юридичної служби Всеукраїнського об'єднання солідарності трудівників (ВОСТ), повинен спростувати повідомлене в замітці «... А ВОСТ хоче оновити президію» («ГУ», № 235 за 1993 рік), бо дії членів оргкомітету згаданого — IV, надзвичайного — з'їзду ВОСТу названо «спробою групи розкольників.., які не мають нічого спільного з діяльністю вільних профспілкових організацій». А згадану публікацію в «ГУ» охарактеризовано як недостовірну та неперевірену, що завдає моральної і матеріальної шкоди діяльності ВОСТу». Тож «ГУ», певно, має застерегти різних членів різних ВОСТів, щоб вони краще самі між собою розібралися з своїми проблемами і більше не турбували редакції газет своїми «заявами для преси» та «офіційними листами», в яких називають один одного порушниками статуту. То ваші проблеми — ви за них і дбайте, з'ясовуйте, хто до якого ВОСТу належить і які з'їзди проводить

Володимир СКАЧКО.

«Ганусю, хочеш піци?»

Проблема

Фривольний заголовок виник сам собою: у вічі впала вивіска магазину «Ганузя» (так, з одним «н»!), а за кілька кроків — світлова реклама, що запрошувала «скуштувати піци» (о, наш новий правопис! Добре, хоч «сюрреалізм» пишеться з двома «р»)...

Коротше, поговоримо про нашу рекламу і культуру тієї реклами. На противагу поширеній думці, рекламний алерген нам приніс не вітер із Заходу. Ще років 15 тому рекламні ролики досить часто демонструвались у кіно й по ТБ. Однією з установ, що займалася кінорекламою, до речі, талановито й професійно, була студія Київнаукфільм (нині — Українська національна кінематека). Колишній сценарист-«рекламіст», Валерій Майкут розповідає: «Раніше ми знімали до 100 рекламних фільмів за рік. 70 відсотків замовлень були від «Союзторгреклами» та «Росторгреклами». Замовляли рекламу і підприємства, прагнучи витратити виділені їм на це кошти і не турбуючись про кінцевий результат. Зате для сценаристів й режисерів з'являлась прекрасна можливість поекспериментувати, «поваляти дурня», зробити щось цікаве. Це була така собі «віддушина», тому рекламні ролики відзначалися майстерністю, зі смаком зробленими дрібничками. Пам'ятаю, я був «майстром по замках». Одного разу принесли анотацію з 8 пунктів (написану, як водиться, для олігофренів) про замок «Суперсекрет». Ми вийшли зі становища таким чином. На екрані з'являвся гарно одягнений чоловік і казав: «Панове (це 10 років тому!), замок «Суперсекрет» не можна відкрити відкруткою... замок «Суперсекрет»... і ще 8 пунктів. Тому ви можете спокійно залишити свою квартиру на будь-який строк, на будь-який строк...» Тут закривались двері автомобіля з гратами, і під міліцейську сирену він від'їжджав.

Нині (точніше, вже чотири роки) Укрнаукфільм рекламою не займається — «союзні» замовники відпали, підприємства почали рахувати кожну копійчину, «нова буржуазія» ще не розуміє завдань реклами взагалі, не те що рекламної кампанії. Зйомка рекламного ролика на кіноплівку перетворилася на розкіш, на зміну прийшло оперативне відео. Про якусь естетику, оригінальність і влучність годі й говорити. Рекламісти кінематеки іноді «халтурять» на відеосюжетах, хтось виїхав за кордон, хтось пішов у художнє кіно.

Кіностудія має напрацьований роками досвід виготовлення реклами, певну систему, критерії та орієнтири. І (головне) — людей, які вміють і знають, як її робити.

Та все це не користується попитом на українському ринку. Нині в ціні — дешевинка. Будь-який відеоінженер, котрий має чи орендує обладнання, займається виготовленням рекламних відеосюжетів, часто-густо на «краденому» матеріалі. А у законодавстві щодо цього — ніяких згадок. Григорій Холод — директор рекламного агентства Держтелерадіокомпанії, яка виготовляє та розміщує рекламу на телебаченні, розповідає: «Особисто я керуюся виключно здоровим глуздом та інтуїцією. Ми не рекламуємо зброї, цигарок (допускаємо лише оголошення про їхній продаж). Пам'ятаю, приходили якось представники Білого братства — хотіли повідомити в ефірі дату кінця світу. Ледве звільнили від них приміщення: до бійки доходило».

Заради справедливості нагадаю, що існує Міжнародний кодекс рекламної практики, щоправда, рекомендаційного характеру. Який, очевидно, з огляду на національні особливості психології споживача безжально відкидається. Так, навіть у рекламі власних послуг згадане агентство Держтелерадіо наполягає: «Тільки у нас». Хоча в усьому світі піднесення одного товару над усіма подібними вважається некоректним і недопустимим.

Що ж до творчого боку справи, найприйнятнішою для вітчизняного телебачення формою реклами є інформаційне оголошення, яке зачитує диктор. Байдуже, що це доцільніше робити у газеті. Байдуже, що нецікаво й викликає роздратування. Зате це краще (на думку генерального директора агентства) сприймається тугодумами (!). Одним словом, дешево й сердито як для клієнта, так і для виробника. Адже зйомка найпростішого 30-секундного ролика коштує нині біля 60 мільйонів. Оскільки грунтовні дослідження щодо «зворотньої дії» такої реклами відсутні, залишається здогадуватися про неї з приватних розмов та анекдотів.

До речі, більшість з них стосується рекламної діяльності «Останкіно». «Хіба можна виховати у дитини потяг до здорового способу життя, коли щовечора вона з таким задоволенням дивиться рекламу горілки «Смірнофф»?» Звісно, краще вже слухати, як по українському радіо Національний банк нагадує, що купон, три купони та десять — ще й досі гроші. Відчули різницю?

Ганна (через два «н»!) РОМАНЦОВА.

Замість бунту — вибори

Резонанс

Конституційно-демократична партія України (КДПУ) оприлюднила заяву своєї політради з приводу адміністративного підвищення цін та заборони банкам видавати кредити. Ці кроки уряду названі «нехтуванням законів економіки» та «наслідуванням руйнівних соціалістичних методів господарювання», які тільки завдадуть шкоди економіці держави, бо не наповнять бюджет.

Введення гривні в таких умовах КДПУ назвала заходом «не менш злочинним ніж експропріація», бо переносить всі економічні хвороби з «тимчасового» купона на «справжню валюту». А складність політичної ситуації України, за КДПУ, в тому, що «вичерпано всі політичні можливості змінити ситуацію. Справді вимоги відставки Кабінету міністрів та Президента — безглузді, бо нинішня Верховна Рада не здатна сформувати якісний уряд». За КДПУ, влада фактично провокує громадян на неправове розв'язання проблем, альтернативою чого можуть бути тільки вибори, де громадяни могли б зробити свій вибір.

Сусаніада

Де ця вулиця, де цей будинок?

З усіх комісій Київради найбільш плідно працює, мабуть, комісія з перейменувань. Тут тільки встигай запам'ятовувати нові назви. Що говорити про приїжджих, коли часто й кияни потрапляють у скрутні ситуації!

Далеко не завжди, правда, перейменування відновлюють історичну справедливість, а частіше позбавлені здорового глузду.

Якщо ви, скажімо, вийшли з метро на станції «Театральна» (колишня «Ленінська»), піднялись нагору по вулиці Богдана Хмельницького (колишня Леніна), потім повернули ліворуч, то...

Якщо ви йдете правою стороною вулиці — це вулиця Рєпіна, перейшли на протилежний бік — Терещенківська. Якщо вірити табличкам, то мешканці будинку № 3 проживають на вулиці Рєпіна, а їхні сусіди з будинку № 5—на Терещенківській.

Володимир ТАРАСЕНКО.

Контакти

Скарби — поштою

На адресу Волинського державного університету імені Лесі Українки надійшов великий вантаж зі США — понад сто рідкісних книг англійською мовою з історії, географії, філософії, політології, довідники, американська енциклопедія та багато інших. Цей подарунок зробила волинянка за походженням Ірина Шведо-Федоренко, яка проживає у США. Колись вона вчилася у Луцькій українській гімназії, працювала у Національній бібліотеці Конгресу США, все життя збирала книги. Листуючись із подругою по Луцькій гімназії Ніною Ходаківською, вирішила передати свої книжкові скарби новоствореному університетові. Найближчим часом вона надішле на Волинь ще дві тисячі рідкісних книг.

Богдан БЕРЕКЕТА.

Коротко

Цукор горів і плавився

Обідньої пори спалахнув вогонь на складі Правдинського цукрозаводу (Великописарівський район). В лічені хвилини на місце події прибули місцеві пожежники, але наступ стихії був настільки навальним, що врятувати приміщення не вдалося. Розплавилось частково або повністю стало непридатним кілька тисяч тонн цукру-піску. Збитки підраховуються. Тим часом служба безпеки, слідство з'ясовують обставини пожежі. Фатальний збіг чи злий намір? Поки що спеціалісти утримуються від коментарів з цього приводу.

Втім, відчутний удар по запасах солодкої продукції не вплинув на постачання населення. Більше того, обласна адміністрація прийняла рішення продати людям напеаред у грудні шестимісячну норму цукру за нинішніми цінами.

Віталій МАКСЮТЕНКО.

Сумська область.

Вшанування посмертно

У Калуші урочисто відкрито пам'ятний знак на місці розстрілу енкаведистами групи молодих українських патріотів — учнів торговельної школи, що симпатизували ОУН-УПА. Цим заходом розпочалося святкування 50-річчя визволення України від німецько-фашистських загарбників. Хоча визволення від одних принесло на Західну Україну кров і репресії інших.

— Ми хочемо віддати шану всім, хто боровся за Україну, незалежно від того, по який бік барикад вони стояли, — сказав голова Калуської міськради Роман Сушко.

Василь БАБУХ.

Івано-Франківська область.

Лауреати місцевого значення

Громадянський форум «Одеса» та редакція «Вечерней Одессы» заснували щорічні премії землякам — людям діла, які особливо відзначилися. Лауреатами можуть стати педагог і лікар, науковець і підприємець, артист і представник виробничого трудового колективу, студент і журналіст, армійський офіцер і працівник правоохоронних органів — ті, хто навіть у ці важкі дні не опустив рук, протиставив знегодам винахідливість, працелюбність, наполегливість, високий професіоналізм. Спеціальні іменні премії першим лауреатам передбачено вручити вже нинішнього Нового року.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

Курйози

Треба було хоч перехреститись

Одного буденного вечора начальник Львівської автостанції № 2 побачив у вікні диспетчерської образ Матері Божої з німбом над головою. Не вірячи своїм очам, Степан Вербовецький покликав диспетчера, чергового міліціонера, касира, пасажира. Усі вони підтвердили: у вікні — Матір Божа. Зображення трималося, хвилин двадцять, потому потемніло й зникло. Вражений побаченим начальник станції написав листа до глави Української греко-католицької церкви кардинала Любачівського з проханням освятити автостанцію. Навідалися троє священиків і сказали: тут необхідно збудувати капличку.

Степан Федорович втратив спокій. Коли я зателефонувала йому, він перепитав, з якої я газети. А тоді поцікавився:

— А чия то газета? УНА — УНСО? Ну, то я з вами на сто п'ятдесят процентів. Мій ідеал — то Степан Хмара. Ви з «Голосу України»? А-а-а... Знаєте, я не хочу давати інтерв'ю. Ще з мене вар'ята зроблять, «Біле братство» скажуть.

— А ви раді появі Божої Матері? Може, то добрий знак?

— Та нащо мені той клопіт? Я не якийсь фанатично віруючий. Нам треба думати, як виживати, а тут капличку будуватимуть. Я передусім політик. Приходьте, поговоримо про політику, про все-все від і до. Ви дістанете велике задоволення...

Я пообіцяла, що неодмінно навідаюся. Зрештою не щодня ж нам обіцяють велике задоволення.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Один стовпчик, другий стовпчик...

Про те, як мешканці одного з сіл Рівненщини «повисмикували» телеграфні стовпи, «ГУ» вже розповідав. Схоже, мисливці за стовпами з'явились і на Хмельниччині. Об'єктом полювання цього разу стали лінії електропередач у Славутському, Білогірському та Ізяславському районах,що ведуть до атомної електростанції. Невідомими розкомплектовано 37 високовольтних опор, одна біля села Комарівка — повалена. На щастя, ця лінія була резервною.

Людмила КСЬОНДЗ.

Представляємо дипломатичний корпус в Україні

ОЛЕКСАНДЕР АРНО: «ПОДИВИТИСЬ ОДНЕ ОДНОМУ В ВІЧІ»

З Надзвичайним і Повноважним Послом Федеративної Республіки Німеччина в Україні паном Олександером Арно ми домовились: про політику говорити не будемо, підбивати якісь підсумки його роботи у Києві — теж. А ось представити Посла численним читачам газети потреба є.

— Отже, пане Арно, розкажіть, будь ласка, де ви вчились, хто ви за фахом?

— Навчався в університетах Гамбурга, Фрайбурга, Хальдага. Вивчав право, історію, соціологію, філософію. У мене була можливість вчитися на різних факультетах. Цікавився всім, щоб зрозуміти інші народи, їхній побут, культуру, звички. Це дуже допомагає у дипломатичній роботі.

А за фахом я — юрист. Проте не дуже охоче займався цією справою. Більше цікавився історією та економікою.

— Як Ви стали дипломатом?

— Міністерство закордонних справ Німеччини оголосило конкурс. З 1600 охочих працювати в МЗС було дібрано 35 чоловік. Серед них і мене.

На першому етапі дипломатичної кар'єри працював в Африці. У 70-х роках — у Середній і Східній Європі. Відповідав за відносини ФРН з Польщею. Був політичним радником посольства ФРН у Москві, а повернувшись на батьківщину, працював в МЗС. Потім знову працював у посольстві в Москві. Заступником Посла. З 1989 року був Послом ФРН в Угорщині, а звідти приїхав в Україну.

— Це була ініціатива міністерства?

— Ні, я сам попросив, щоб мене направили в Україну, яку вважаю великою європейською країною з багатющим інтелектуальним, науковим, економічним потенціалом.

— Ви приїхали в Україну, коли у нас не все гаразд, коли ми ще обираємо, якою дорогою просуватись далі. Як Ви оцінюєте ситуацію в Україні, якою бачите свою роль у зміцненні відносин між нашими країнами?

— Усі східноєвропейські країни нині у скрутному становищі, бо триває перехід з однієї системи в іншу — економічну, соціальну, суспільну. Тому криза — нормальний феномен сучасної історії. Навіть колишня НДР не уникла її.

Інша справа — ступінь кризи. Коли я працював в Угорщині, то бачив, що там теж існують проблеми, але значно менші, ніж в Україні. І це дуже турбує всіх друзів вашої країни. Нам, як представникам іншої країни, некоректно давати якісь поради, але одне скажу: Німеччина зацікавлена в тому, щоб Україна якомога скоріше розв'язала свої проблеми.

Хочу підкреслити, що на цьому важкому шляху Україна не сама. З нею друзі, які готові допомагати ділом.

Що стосується мене, то як представник Німеччини я проводжу тут політику свого уряду, який, підкреслив канцлер Коль, зацікавлений, щоб наше партнерство з Україною розвивалося в усіх сферах. Повноцінне партнерство можливе тоді, коли обидва партнери знаходяться у добрій політичній та економічній «формі». Хочу повторити, що я вірю: Україна стане державою, яка повною мірою сприятиме такому партнерству.

— Пане Посол, а раніше Ви бували в Україні?

— Так, я три рази був у Києві. Запам'ятався приїзд на матч «Динамо» з «Баварією» у 1977 році. Було цікаво спостерігати за грою. «Динамо» перемогло тоді 2:1.

— То ви болільник?

— Люблю дивитись тільки цікаві матчі.

— А спортом займаєтесь?

— Раніше грав у теніс. А тепер просто руки не доходять.

— Чим ще захоплюєтесь?

— Мистецтвом. Люблю симфонічну музику, оперу, балет. Недавно слухав Харківський симфонічний оркестр, який чудово виконав 5-ту симфонію Шостаковича. Для мене це була велика насолода.

— Вам уже вдалося побувати в інших містах України?

— Так, я був у Луганській області та у Новограді-Волинському. Знаю, що Україна дуже красива. Сподіваюсь весною і влітку побувати в інших регіонах.

— Розкажіть трохи про свою сім'ю.

— Я нежонатий. У мене є мама, брат, який живе у Франкфурті, а сестра живе у Парижі. Кілька разів на рік ми зустрічаємось, а спілкуємось більше по телефону.

— Скільки вам років, якщо не секрет?

— Не секрет: шістдесят два.

— Де народились, яке ваше улюблене місто в Німеччині?

— Народився на півдні Німеччини, у місті Фрайбурзі, що у Шварцвальді. А моє улюблене місто — Берлін.

— Чи багато у вас друзів? Що ви цінуєте в них?

— Справжніх друзів, з якими у мене спільні людські інтереси, небагато. Ціную в них щирість, чесність, коли можна сміливо дивитися одне одному в вічі.

— Що ви читаєте?

— Намагаюсь читати якомога більше газет різного спрямування, щоб зіставити різні точки зору на ті чи інші події. Тут вдається читати «Ді Вельт», «Франкфуртер Альгемайне», «Ле монд», «Файненшл таймс». З українських — «Голос України» та «Киевские ведомости». Крім того, читаю романи, новели.

— До речі, де вивчали російську мову, якими ще мовами володієте?

— Російську вивчав у Москві, а зараз вивчаю українську. Володію ще англійською, французькою, сербською і хорватською. Хотів би досконало опанувати іспанську, італійську, але, на жаль, не вистачає часу.

— Де святкуватимете Різдво?

— В Німеччині.

— Ваші побажання нашим читачам, усім українцям.

— Загальне побажання: щоб усім стало легше і краще жилося. Щоб усі відчували відповідальність за те, що відбувається в Україні, а не думали, що це справа тільки політиків. Щоб кожний виявляв ініціативу і поводився гідно у цей складний час.

— Щиро дякуємо за бесіду.

Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ,
Олександр БІЛИК.

В дипломатичних колах

ПОСТАВИЛИСЯ З РОЗУМІННЯМ

Як повідомила прес-служба посольства України у Варшаві, заступник міністра закордонних справ Республіки Польщі І.Бичевський прийняв Надзвичайного та Повноважного Посла України Г.Удовенка, який вручив листа міністра закордонних справ України А.Зленка про постанову Верховної Ради України щодо ратифікації Договору про СНО-1 та Лісабонського протоколу. В листі зазначається, що постанова українського парламенту є ще одним свідченням незмінності наміру України рухатися шляхом набуття статусу без'ядерної держави, і всі попередні рішення Верховної Ради з цього питання залишаються чинними.

Посол звернув увагу польської сторони на те, що Україна має намір проводити роботу зі скорочення та ліквідації стратегічних наступальних ядерних озброєнь згідно з умовами Договору СНО-1.

І.Бичевського було поінформовано, що Україна звернулася до США та Росії з конкретними пропозиціями щодо механізму реалізації умов, висунутих Верховною Радою України.

Г.Удовенко нагадав, що позиція української держави стосовно досягнення нею в майбутньому без'ядерного статусу була також докладно подана Президентові Л.Валенсі під час зустрічі з ним членів Консультаційного комітету Президентів України та Польщі.

І.Бичевський зазначив, що Польща поставилася з розумінням до дій нашої держави і вважає їх такими, що ведуть до без'ядерного статусу.

Польща твердо виступає за існування незалежної, економічно сильної України, сказав віце-міністр закордонних справ Польщі. Він також високо оцінив роботу Консультаційного комітету Президентів України та Польщі, чергове засідання якого нещодавно відбулось у Варшаві.

СПІВРОБІТНИЦТВУ — МІЦНІТИ

Як уже повідомила наша газета, відбулася спільна прес-конференція Президентів України і Молдови. Л. Кравчук і М. Снєгур дали високу оцінку підсумкам візиту М. Снєгура до України, результатам переговорів і підписаним у їх ході спільним документам. Л. Кравчук підкреслив, що Україна розглядає розвиток зв'язків з Республікою Молдова як один з пріоритетів своєї зовнішньої політики. Україна підтримує державну єдність Молдови, її територіальну цілісність і готова у разі потреби виступити посередником у розв'язанні конфліктних ситуацій, які вже є або можуть постати.

Зі свого боку, М. Снєгур висловив вдячність Україні за підтримку у питаннях мирного врегулювання ситуації у Молдові, спільні зусилля у різних міжнародних організаціях.

Президенти відповіли на численні запитання журналістів. Торкаючись вироку, винесеного тираспольськими властями групі осіб, звинувачених у терористичних діях, вони підкреслили, що її справу мали розглядати тільки легітимні судові інстанції на засадах міжнародного права.

Л. Кравчук виклав позицію нашої держави щодо ядерної зброї, розміщеної на її території. У свою чергу, М. Снєгур заявив, що Республіка Молдова з розумінням ставиться до цієї позиції.

Журналістам докладно роз'яснили питання митної діяльності обох держав, становища української національної меншості у Молдові, власності України у Молдові і Молдови в Україні.

Журналісти цікавилися ставленням Президентів до підсумків виборів у Росії. М. Снєгур заявив, що вони примушують замислитися. Це сигнал для усіх демократичних сил, причому не тільки у Росії. Події у Росії показали, що президентові, властям не можна випускати ситуацію з-під контролю.

У свою чергу, Л. Кравчук зауважив, що остаточну оцінку виборам у Росії можна буде дати лише після того, як там збереться новий парламент. «Але, кажучи відверто, я занепокоєний з приводу російських виборів. І навіть не так за Україну, як за саму Росію. Для мене завжди було важливо, що питання демократії і суверенітетів виходили з Росії, від Бориса Єльцина, інших демократичних сил. Досить згадати, що перша декларація про суверенітет, демократичні закони про вибори президента були прийняті саме в Росії. Й інші держави, що утворилися на території колишнього Радянського Союзу, запозичували в Росії демократичний досвід».

«Звичайно, у мене є тривога, тому що за лозунг «великої і неподільної Росії» проголосували мільйони росіян, — зазначив Л. Кравчук. — Тому що йдеться про прямий реванш. Але я сподіваюся, що і нинішня влада, і Президент Росії, і всі демократичні сили не дозволять цим ідеям реваншу розвинутись у державну концепцію. Однак якщо вони все ж розвинуться в державну концепцію, то це означало б початок величезних катаклізмів у світі та Європі, поділи і переділи. І все ж я вірю у здорові сили Росії».

М. Снєгур запросив Л. Кравчука відвідати Молдову з офіційним візитом.

Володимир САВЦОВ.

РІШУЧІ ПРОТЕСТИ

Як уже повідомлялося, Верховний суд Придністров'я виніс вирок шести прихильникам християнсько-демократичного народного фронту (причому одному з них, І.Ілашку, — смертний), яких власті Тирасполя звинуватили у вчиненні вбивств і диверсій під час минулорічного збройного конфлікту.

Ця акція дістала широкий резонанс у Молдові та Румунії, де громадськість висловлює протест проти цього незаконного, на її думку, рішення. Демонстранти пікетували посольства Росії у Кишиневі та Бухаресті. У свою чергу, МЗС РФ висловило властям цих держав протест з приводу цих заходів.

Офіційно

Учора до редакції надійшов прес-реліз посольства Румунії в Україні. У ньому наведено заяву Президента Румунії І.Ілієску, який характеризує рішення суду у Тирасполі як одіозний вирок нелегальної судової інстанції, що зневажає усілякі правові норми. І.Ілієску звернувся до всіх міжнародних інстанцій, голів держав із закликом енергійно підтримати клопотання про врятування життя І.Ілашку та його колег.

У свою чергу, уряд Румунії розцінив це рішення як зневагу елементарних юридичних норм правосуддя і людської моралі, що являє реальну загрозу безпеці та стабільності політичної ситуації в регіоні.

Палата Депутатів парламенту Румунії теж висловилася проти вироку, інсценованого судом самопроголошеної, не визнаної міжнародним співтовариством Придністровської Республіки у Тирасполі. Палата Депутатів парламенту Румунії вважає, що уряд Російської Федерації не може бути звільнений від відповідальності за цей злочин. Разом з тим присутність 14-ї російської армії на території Республіки Молдова ще раз свідчить про чинник нестабільності. Палата Депутатів парламенту Румунії ухвалила вважати вирок за незаконний.

Колонка власкора

Адміністрація сердиться

Дніпропетровська облдержадміністрація висловила невдоволення темпами приватизації державних підприємств в області. Цього року передбачали передати-продати в колективну чи акціонерну власність не менш як 80 заводів, фабрик і об'єднань,а насправді досі приватизовано лише 29.

Бери шинелю, іди додому

Особливе становище оголосив на металургійному заводі імені Петровського виконувач обов'язків директора Георгій Кулагін. Через нестачу газу і коксу зупинено відразу кілька агрегатів і підрозділів підприємства. Перестали працювати, зокрема, дві з трьох доменних печей і три з п'яти прокатних станів. А що мартенівський цех зупинився ще раніше, то разом рівно половину робітників відправлено у вимушену відпустку. Решту металургів попереджено, що у перших числах грудня можлива цілковита зупинка заводу.

Порушувати закон — зась

Обласна Рада народних депутатів, не гаючи часу, зібрала голів районних і міських Рад та керівників інших владних структур, які так чи так будуть причетні до нинішньої виборчої кампанії. Мета семінару, за висловом голови облради Віктора Богатиря, вивчити Закон про вибори народних депутатів України, щоб не допустити жодного його порушення, як траплялося на попередніх виборах.

Оренда навиворіт

У Магдалинівському районі відібрано і повернено до держзапасу майже тисячу гектарів землі, що їх було виділено селянським господарствам. Хоч як дивно, але голова районної фермерської асоціації Олександр Гаркуша заявив, що протестувати підстав немає. Під «розкуркулення» потрапили «липові» фермери: всіх мастей місцеві начальники чи їхні діти й родичі, які взяли землю, щоб... передати її в оренду колгоспам. Колгоспи орють і сіють, а плоди пожинають «орендодавці», а також і зовсім підставні особи, котрих «призначили» фермерами голови колгоспів, аби земля не діставася справжнім. Хоч наділи відібрано і в кількох недбальців-невдах, які не змогли належно порати угіддя і вирощували переважно бур'яни.

Давній знайомий

Молоді бізнесмени-підприємці Дніпропетровська на чолі з власником кільканадцяти комерційних універмагів Геннадієм Балашовим утворили громадський фонд «Центр політичних ініціатив», щоби поборотися за мандати нардепів України. І щоб спроба поміняти гроші на владу вдалася, завбачливо вирішили скористатися послугами досвідчених «партократів» минулого. Організаційним відділом — штабом — центру політичних ініціатив завідує колишній секретар обласного компартійного комітету з питань ідеології Борис Сафронов.

Готуються на полюс

Кажуть, що на Північному полюсі досі майорить червоний прапор колишнього Союзу. В такому разі наш синьо-жовтий має шанс першим змінити його. Група дніпропетровських туристів, у складі якої і киянин, завершує підготовку до пішого переходу з острова Шмідта до Північного полюсу. Цей гурт мандрівників уже тричі випробував себе походами на півночі і тому розраховує на успіх.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.
Дніпропетровська область.

НЕ МАЄ СОЯ «КОНКУРЕНТА»

Коли Україна матиме таку державну програму з цієї культури, як, приміром, у США?

Недавно в Одесі відбулася І Всеукраїнська науково-практична конференція з проблем генетики, селекції, технології вирощування й використання сої у харчових і кормових цілях. Її учасники завершили роботу тим, що прийняли колективного листа до Президента України, в якому прагнуть переконати: соя — не просто одна з багатьох сільськогосподарських культур, а така, що не має альтернативи. Вона — поза конкуренцією і може відіграти вирішальну роль у розв'язанні продовольчої проблеми. А тому потрібно без зволікань прийняти й здійснювати цільову державну програму із сої.

Повною мірою усвідомлюючи, що до президентських структур щодня надходить немало листів — і багато з них теж ділові, продиктовані турботою про долю держави, — все ж сподіваємося, що не загубиться згаданий лист в отих стосах, не ляже надовго під сукно. Бо пропоноване — то, справді, переконують наука й практика, ключ до багатства нашого столу. А це ж бо більш ніж злободенно...

Коментар хочу розпочати із записів у блокноті, що залишилися після недавніх зустрічей професора Лорена Крисчіана та фермера Брайяна Леффнера (штат Айова, США) із землеробами, спеціалістами, науковцями, чиновниками українського Причорномор'я. Американців запросили для консультацій, а ще для того, щоб вони поагітували «за сою». І це, схоже, їм вдалося. Бо, скажімо, в селі Теплиця Арцизького чи Шевченковому Кілійського районів, де побували гості, їх не відпускали по кілька годин — все слухали, розпитували. А ті розповідали: хоча сою «винайшли» не американці, а китайці, однак завдяки розробці й реалізації державної програми з цієї культури та активним діям своєї соєвої асоціації США досить швидко вийшли в лідери з виробництва сої та використання її в харчових і кормових цілях. Зі 100—110 мільйонів тонн бобів, одержуваних щороку на планеті, 60 мільйонів — американські. Половину їх експортують, половину використовують у себе, здебільшого на корм для тварин. Саме завдяки добавкам із сої тут щороку відгодовують за інтенсивними методами близько 15 мільйонів свиней. Причому не на сало, а на м'ясо й бекон. Для людей із сої виготовляють понад дві сотні навдивовижу смачних і дуже корисних страв і приправ. Це й зрозуміло, адже в бобах сої — близько 40 відсотків білка, ще й за своїм складом дуже близького до тваринного. Отже, вирощують землероби таке собі «м'ясо в стручках».

Правда, застерігали гості, соя — культура непроста. І якщо на фермі Б. Леффнера вона дає з гектара близько 40 центнерів бобів, то тут відіграють роль багато чинників: і вдало дібрані сорти, і застосовуваний комплекс добрив, і надійний захист рослин від хвороб та шкідників, і набутий досвід, і тяжка праця — під час сівби, догляду, збирання доводиться, бува, відпочивати лише 5—6 годин на добу.

Що ж, останнє нашим землеробам запозичати, певне, потреби немає — працьовиті й невтомні люди в українських селах ще не перевелися. А ось усього іншого повчитися не завадить. Бо хоч і маємо в Україні тепер зі 100 тисяч гектарів посівів сої щороку (що саме по собі вже досягнення, адже ще донедавна багато хто вважав «заморську» культуру мало не за екзот, непридатним ні для наших полів, ні для нашої худоби), та все ж до високих урожаїв ще далеко: й 10—12 центнерів бобів з гектара дехто сприймає за неабияку удачу. А треба, щоб справа була варта заходу, хоча б удвічі більше. Тож на чому «спотикається» соя? Відповідь конференції: на слабкій організації насінництва, гострій нестачі спеціальних гербіцидів, недостатньому знанні агротехніки вирощування культури та ще, вважай, на відсутності переробної бази. От щоб з'єднати в одне ціле всі ці складові та розв'язувати проблему в комплексі, й потрібна, власне, державна програма. А базуватися їй уже є на що. І мова не лише про заморський досвід. Нагромаджується — хай по зернині, окремими острівцями — власний.

Візьмімо селекцію. В Україні в роботі понад 20 вітчизняних, більш-менш пристосованих до наших умов сортів сої, виведених в Одесі, Вінниці, інших місцях. В Одеському селекційно-генетичному інституті прагнуть поєднати високий урожайний потенціал одних сортів з посухо- і холодостійкістю інших, і небезуспішно. Тут взялися й за тиражування перспективних сортів — на сьогодні можуть задовольнити чи не всі заявки. Однак посіви сої слід рішуче розширювати — за рахунок, скажімо, соняшнику, який багато гірший за сою як попередник інших культур, а соя також дає олію для харчових цілей і кращий той же шрот, аніж із соняшнику, для згодовування тваринам. Можна й треба замінити соєю частину посівів гороху, в бобах якого білка вдвічі менше. Отже, потрібно насінництво сої розвивати далі. А водночас удосконалювати, зважаючи на кліматичні умови, агротехніку вирощування. В чому, до речі, вже набув чимало досвіду Український науково-дослідний інститут зрошуваного землеробства, що в Херсоні.

Дечого досягла й землеробська практика. На Одещині в агропромисловому підприємстві «Прогрес» Ізмаїльського району вже багато років поспіль вирощують по 25—30 центнерів сої з гектара і, переробляючи боби на корм для худоби, утримують високу продуктивність ферм. Прижилася соя, даючи непоганий ефект, в ряді господарств Вінницької, Київської, Чернівецької областей. У Братському районі Миколаївщини; пізнавши «смак» сої, взяли курс на те, щоб мати її десь 15 тисяч гектарів — близько 17 відсотків орних земель...

І все ж багато хто з господарників, тільки-но зайде мова про сою, ремствує: він, бачте, розуміє всю цінність культури, але як і де оті капосні боби переробити? Що ж, проблема не надумана. Аби соєві боби стали хоча б корисним кормом для худоби, не кажучи вже — харчами для людей, потрібна серйозна теплова й механічна їх обробка. Не скажеш, що починати маємо з нуля: на Одещині, приміром, за справу взялися міжгосподарські комбікормові заводи — там уже діє 9 спеціальних цехів, ще стільки ж монтують. Загалом це дасть змогу переробити понад 40 тисяч тонн бобів. А нещодавно в колективному сільськогосподарському підприємстві «Україна», що в Кілійському районі на Одещині, сталася подія, можна сказати, загальноукраїнського значення — за безпосередньої участі угорського акціонерного товариства «Бой» тут став до ладу найсучасніший завод, що переробляє на шрот 4 тонни соєвих бобів щодоби. Другого такого в Україні поки що немає. А треба, щоб був — і другий, і третій, і десятий. Зуміли ж члени асоціації «Соя-протеїн», до якої увійшли господарства Кілійського й Татарбунарського районів, віднайти валюту, щоб придбати устаткування, запросити на його складання угорських спеціалістів, то чому не під силу таке іншим? І ще коли їх підтримає держава.

Важче, мабуть, ввести продукти з сої в меню наших співвітчизників. Але й тут не доведеться починати на порожньому місці. Серйозно займаються розробленням нових харчових продуктів на основі соєвих бобів Одеський технологічний інститут харчової промисловості, Одеський біотехнологічний інститут. За їхньою рецептурою деякі підприємства харчової промисловості вже роблять перші спроби виготовляти незвичні для нас продукти. Хочеться сказати: поки що незвичні. Бо віриться: прийде соя і на наші поля, і в годівниці тварин, і до нашого столу.

Георгій ВОРОТНЮК.
Одеса.

Проблема №...

Ой, сад-виноград

Ще Гіппократ сказав, що всі хвороби можна лікувати рослинами. І мав рацію. Адже плодово-ягідні та горіхоплідні рослини, виноград мають багато цінних для здоров'я мікроелементів: марганець, цинк, йод, кобальт, зокрема мідь, яка відіграє велику роль у кровотворенні, адже її нестача викликає недокрів'я. Не забуваймо, що марелі та персики виводять з організму цезій-137, а під час захворювання на рак потрібно вживати бузину, калину звичайну, плоди шипшини...

Добре тим, хто живе в селі і має власний садок. Що ж робити людям, які мешкають у місті й купують фрукти лише на базарі?

На жаль, в Україні меншають площі садів, ягідників і виноградників, валовий збір плодів. 1991—1992 років середньорічний валовий збір плодів ягідних культур був вдвічі нижчий, ніж 1981—1985 років. У розрахунку на людину виробництво садової продукції в 1986—1990 роках склало 51 кілограм, а споживання — десь 54 відсотки від науково обгрунтованої норми.

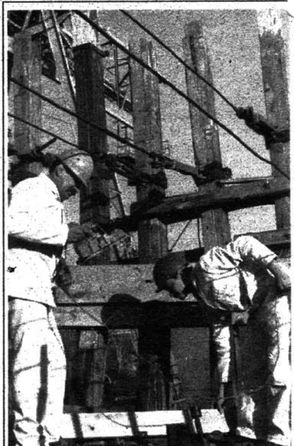
Створення нових інтенсивних садів потребує великих капітальних вкладень. Це зумовлене тим, що подорожчали посадковий матеріал, добрива, нафтопродукти, інші необхідні матеріали. Так, якщо 1991 року середня вартість закладання гектара молодого саду і догляду за ним становила 50 тисяч карбованців, то 1992 року — мільйон. Та ще й віддача від цих капіталовкладень надійде на 6—8 рік після того, як сад почне плодоносити. Тому колгоспи, радгоспи, фермерські господарства не мають можливості власним коштом закладати промислові насадження (раніше все робилося за рахунок держави).

1992 року плодові розсадники України виростили 15,6 мільйона саджанців. Із них 8—9 мільйонів так і не розкупили. Приміром, розсадники Луганської області змогли реалізувати лише 114 з 829 тисяч плодових саджанців, а Кримська дослідна станція садівництва із 796 тисяч штук продала 221 тисячу, радгосп «Богданівський» Миколаївської області збув 24 відсотки від вирощеного.

Ситуація змушує окремі розсадники перекваліфіковуватися на інші галузі. Так, «Червоноармійський» Донецької області перепрофілювався на садівниче господарство. Але він мав багато землі. Що ж робити тим, у яких не більш як 150 гектарів? Тим паче, що галузь дуже складна, наукомістка, вимагає не один рік освоєння.

Завдання можна розв'язати лише в тому разі, коли Кабінет міністрів розробить програму розвитку садівництва і виноградарства на перспективу, гарантуватиме їй належні наукове та матеріально-технічне забезпечення. Перш за все треба подолати тенденцію до скорочення площ садів, ягідників, виноградників, а також скорочення валового збору плодів, яка відчутна в усій Україні.

Людмила БАРШАБОВА,
працівник Мінсільгосппроду України.

Київ. На стапелі столичної верфі фірма «Еол» продовжує спорудження брига «Київ». Тепер корабели готуються поставити корабель до критого елінгу. Вони планують завершити будівництво корпусу до літа наступного року й підготувати бриг до спуску на воду.

Фото Володимира ФАЛІНА.

CASIO®

Аудіо-відео товари і музичні інструменти
Останні досягнення в галузі електронної технології покращать Ваше життя

CASIO є провідним світовим виробником телевізорів на рідких кристалах і електронних клавішних інструментів. Використання оригінальної електронної технології привело до створення портативних телевізорів на рідких кристалах, які можуть супроводжувати вас скрізь.

Електронні клавішні інструменти по-новому відкриють вам усе багатство світу музики. CASIO - це ім'я, яке заслуговує з 1987 року на повну довіру завдяки високій якості й надійності пейджерів та інших індивідуальних засобів зв'язку.

У нашій фірмі ми пишаємося тим, що нам вдається використовувати усю досконалість найновіших досягнень електронної технології, щоби почуватися комфортно.

АУДІОВІЗУАЛЬНА АПАРАТУРА І ОБЛАДНАННЯ ЗВ'ЯЗКУ

ПРИЙМАЧ-ПЕЙДЖЕР
Компактний пейджер із звуковим сигналом і визначником номера
NP - 130
- 12-цифровий дисплей з табло на 6 літер
- пам'ять із захистом
- банк даних (20 сторінок з обсягом 6 літер і 20 цифр)

КОЛЬОРОВИЙ ТЕЛЕВІЗОР З РІДКОКРИСТАЛІЧНИМ ЕКРАНОМ
TV - 3500
- екран - 3,2 дюйма
- високоякісна матрична система
- 7 ТВ систем

ПОРТАТИВНИЙ ПРОГРАВАЧ КОМПАКТ-ДИСКІВ
PZ - 1000
- система посилення басів
- 20 довільних програм
- режим - пропуск/пошук/повтор
- довільне відтворення

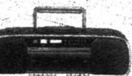
ПОРТАТИВНИЙ ПРОГРАВАЧ КОМПАКТ-ДИСКІВ
PZ - 800
- система посилення басів
- 20 довільних програм
- режим - інтросканування/повтор
- довільне відтворення

ПОРТАТИВНИЙ СТЕРЕО-МАГНІТОФОН З РАДІОПРИЙМАЧЕМ СЕРЕДНІХ ТА УЛЬТРАКОРОТКИХ ХВИЛЬ
AS - 750 R
- трисмуговий еквалайзер
- автореверс
- цифрова надбудова

AS - 200 R
AS - 300 R
- система посилення басів
- стерео-індикатор FM
- автореверс (модель AS - 300 R)

СТЕРЕОМАГНІТОФОН З РАДІОПРИЙМАЧЕМ
SD - 200S
- система посилення басів
- 2 діапазони (AM/FM СТЕРЕО)
- вбудований мікрофон

СТЕРЕОДВОХКАСЕТНИЙ МАГНІТОФОН З ПРОГРАВАЧЕМ КОМПАКТ-ДИСКІВ
CD - 610 W
- система посилення басів
- 20 довільних програм
- прискорений запис
- цифрова надбудова

Представлена тут продукція є тільки частиною асортименту фірми CASIO. Повний асортимент включає багатофункціональні АУДІО-ВІДЕО товари, пейджери та інші моделі.

ЕЛЕКТРОННІ КЛАВІШНІ ІНСТРУМЕНТИ

CTK - 1000
- 61 клавіша
- чутливість до сили натискання
- багатодоріжкова пам'ять
- 100 довільних тонів
- авторитмів
- MIDI

КЛАВІШНИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ З ІХА ДЖЕРЕЛОМ ЗВУКІВ

КЛАВІШНИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ З CD-ДЖЕРЕЛОМ ЗВУКІВ

CT - 647
- 61 клавіша
- відтворення 40 мелодій
- 120 тонів і 40 ритмів
- імпровізація користувача

KT - 40
- 49 клавішей
- стереомагнітофон (для співу і відтворення)
- 100 тонів і 100 ритмів
- мікрофон-луна

КЛАВІШНИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ ЗІ СТЕРЕО-МАГНІТОФОНОМ

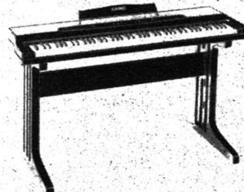
КЛАВІШНИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ З НАБОРОМ МЕЛОДІЙ
CTK - 200
- 49 клавішей
- банк з 40 мелодій
- режим відключення мелодійної частини
- 100 тонів і 100 ритмів

КЛАВІШНИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ З НАБОРОМ МЕЛОДІЙ
SA - 35
- 32 мініклавіші
- банк з 10 мелодій
- навчальний режим
- 100 варіацій звучання
- 24 ритмічних зразків

ЦИФРОВЕ ПІАНІНО
CHS - 80
- 88 клавішей
- чутливість до сили натискання
- 10 тонів
- система сумісності
- MIDI

Представлена тут продукція є тільки частиною асортименту музичних інструментів фірми CASIO. До повного асортименту входять моделі для дітей, підлітків, дорослих, для усієї сім'ї та для професіоналів.

Щодо питання оптових поставок звертайтеся англійською мовою за адресою:

CASIO COMPUTER CO., LTD.
CIS & E. EUROPEAN SALES DIVISION
P.O.Box 25, Shinjuku-ku, Tokyo, Japan
Fax: 03-3342-4729
Telex: J26931 CASIO/J26355 CASIO

Наші товари будуть в показі на виставці Consumexpo 94, Москва, з 18 - 24 січня, 1994

Вернісаж новин

Молодший спеціаліст — бакалавр — спеціаліст — магістр

Таку багатоступеневу систему освіти запропонувало впровадити у вищу школу України Міністерство освіти. На науково-практичній конференції, що відбулася з цієї нагоди недавно в Києві, було уточнено: орієнтовний термін підготовки молодшого спеціаліста — 1,5-2 роки, бакалавра — 3-4, спеціаліста — 4-5, магістра — до 6.

Американські рецепти для українських бізнесменів

— Сьогодні визріли всі умови для того, щоб інтегрувати вищі навчальні заклади України в світову систему освіти, — з такими думками приїхав до Києва Ервард Лозинські, президент компанії «Російський дім» і приватного американського університету в Москві. Його дводенний діловий візит, ініційований Українсько-фінським інститутом менеджменту й бізнесу, був спрямований на підготовку підгрунтя для створення аналогічного американського університету в Україні — вищої школи для фахівців у сфері бізнесу. На думку пана Лозинські, першим етапом цієї справи могло б стати проведення в травні наступного року міжнародної конференції про перспективи американо-української співпраці в галузі університетської освіти.

У місті моряків

У Севастополі з робочою поїздкою побував заступник міністра оборони України генерал-полковник Іван Олійник. Він зустрівся з командувачем Чорноморським флотом адміралом Едуардом Балтіним, представником Президента України в Севастополі Іваном Єрмаковим, відвідав військову частину ВМС України. В ході зустрічей обговорювалися питання забезпечення життєдіяльності міста, організації взаємодії між Міністерством оборони, Військово-Морськими Силами України та Чорноморським флотом.

«Праця єдина нам шлях уторує»

Роль Бориса Грінченка в історії національної культури неоціненна. Широта діапазону його творчої діяльності вражає. За 47 років життя він встиг зробити стільки, ніби прожив утричі більше. Від свого девізу «Праця єдина нам шлях уторує», сформульованого у 18-річному віці, він не відступився ніколи.

У ці дні відзначається 130-річчя нашого славного поета і прозаїка, драматурга, громадського діяча, фольклориста, автора неперебутнього чотиритомника «Словарь української мови».

У музеї літератури України розгорнуто яскраву виставку прижиттєвих видань Бориса Грінченка, що розкриває усі грані його творчості. На стендах бачимо книжечки для дітей, твори великої та малої прози. Науковою глибиною і точністю спостережень приваблює збірка «Як жив український народ». Тут же — унікальна річ: «Каталог украинской древности», випущений у Чернігові 1903 року. Видання містить опис усіх старожитностей з колекції Василя Тарновського, віднайдених й збережених Грінченком. Серед цінних експонатів — також автографи письменника й листи до нього, зокрема Лесі Українки, Івана Франка.

Окремий розділ становлять твори сучасних досліджень про Бориса Грінченка у нас та в українській діаспорі.

За повідомленнями прес-служби Міністерства оборони, наших кореспондентів Людмили БАРАНЕВИЧ, Катерини КІНДРАСЬ.

Православний вузол

Релігія: думка оглядача

Акції громадянської непокори, проведені недавно в столиці вірними УАПЦ, вже вкотре привернули увагу суспільства до розколу в українському православ'ї. Нині в Україні утворилися три православні церкви: Українська православна церква — Київського патріархату (УПЦ-КП), Українська православна церква — Московського патріархату (УПЦ-МП) і Українська автокефальна православна церква (УАПЦ). Що єднає і роз'єднує ці церкви, який прогноз на їхнє співіснування, чи видко хоча б на виднокраї зближення позицій українських православних християн?

УПЦ-КП після обрання на Соборі своїм Патріархом владики Володимира (в миру — В. Романюка) могла б посилити вплив у народі й піднести свій авторитет. Бо багаторічний в'язень сумління Патріарх Володимир — це постать, безперечно, авторитетна й достойна. Він готовий до діалогу і з греко-католиками, і з ієрархами УПЦ-МП та УАПЦ. Тим більше, що свого часу владика Володимир був і греко-католицьким священиком, і архієреєм УАПЦ. Але ієрархи УПЦ-КП, на жаль, не усвідомлюють небезпеки, яка врешті-решт зруйнує цю церкву, — зрощення з державною владою. Було дивно спостерігати, як Собор УПЦ-КП першим вітав голова Ради у справах релігій при Кабінеті Міністрів України Арсен Зінченко. Цей урядовець доклав чимало зусиль, аби на руїнах Російської православної церкви в Україні постав Київський патріархат. Не все в тій діяльності було негативним. Але кінцевий результат — посилення ворожнечі між православними, непримиренна конфронтація між ними — був запрограмований ще на початку зусиль Зінченка. Бо Арсен Леонідович знехтував давню аксіому: церква перестає бути церквою, якщо в її справи втручається держава.

Українська автокефальна православна церква, безперечно, є наступницею катакомбної УАПЦ, відродженої митрополитом Василем Липківським. Вона служила Богові й Україні навіть тоді, коли більшовики фізично знищували її священиків і руйнували до підмурків храми. На чужині, в еміграції архієреї УАПЦ вірили, що настане час правди й волі. І коли він настав, славу й чистоту УАПЦ, легендарне ім'я Патріарха Мстислава використали ті, хто прислужував безбожному режимові. Патріарх Мстислав швидко «розкусив» сутність так званого об'єднавчого Собору в червні 1992 року. Він зрозумів, що до чистоти його церкви хочуть примазатися далекі від віри й святості люди. Патріарх не визнав об'єднання, відлучивши від церкви і нинішнього Патріарха УПЦ-КП Володимира, і одного з архієреїв цієї церкви Антонія, які поспішили перебігти до Філарета.

Нинішня УАПЦ порівняно з 5 тисячами храмів та 30 монастирями УПЦ-МП і 3 тисячами храмів та 15 монастирями УПЦ-КП надзвичайно маленька церква. Але хто сказав, що сила церков визначається кількістю монастирів і храмів?! Священик УАПЦ Юрій Бойко сказав з цього приводу: «Якщо навіть у нас заберуть всі церкви, то ніхто не зможе одібрати наш головний храм — Україну».

Новообраний Патріарх УАПЦ Димитрій (в миру — В. Ярема) готовий шукати дотичні точки не лише з іншими українськими православними церквами, а й з Українською греко-католицькою церквою (УГКЦ). Адже великі будівничі УГКЦ митрополит Андрей Шептицький і Патріарх Йосиф Сліпий мріяли, що всі сущі в Україні церкви східного обряду об'єднаються в єдину Українську православну церкву. Недавній візит Патріарха Димитрія до Львова, його зустрічі з Мирославом Іваном кардиналом Любачівським знову нагадали всім, що об'єднання УГКЦ з УАПЦ та іншими православними церквами України — не така вже й утопія.

Позицію найбільшої за кількістю храмів православної церкви в Україні УПЦ-МП можна назвати ортодоксальною. Глава цієї церкви митрополит Володимир (в миру — В. Сабодан) вважає, що незалежність України — це для світської влади. Українська ж православна церква повинна, як і раніше, бути складовою Московського патріархату з певною автономією. Владика Володимир (Сабодан) забуває при цьому і історію, і досвід Болгарського, Сербського, Румунського, Кіпрського, Албанського, Польського патріархатів, вірою і правдою служачи Москві й не виказуючи найменшого бажання вести діалог з Патріархами Володимиром (Романюком) та Димитрієм (Яремою).

Отже, розколоте на три гілки українське православ'я сьогодні об'єднати неможливо. Кожна з церков переконана, що саме за нею правда й будучність. За такої ситуації необхідно прийняти це як даність. В Україні безконфліктно співіснує багато протестантських церков, і ніхто не сприймає це як велику трагедію. Нехай так само співіснують і православні церкви. Шукаючи шляхів до об'єднання на засадах Христової науки і заповідей Божих. Без конфронтацій, взаємних звинувачень й наклепів, без апеляцій до Вселенського Патріарха, аби той визнав «найканонічніших». І, головно, без втручання у внутрішньоцерковні справи держави.

Валентин ЛАБУНСЬКИЙ

Спорт

ЦАРСТВО КАРАТЕ

Бум популярності айкідо, таеквондо, кунфу та інших східних єдиноборств не стихає у нас уже котрий рік. Але біда тисяч їхніх шанувальників у тому, що навчання найчастіше провадять наставники, знайомі з усіма цими азіатськими штучками за перекладними брошурами та імпортними відеокасетами.

У цьому розумінні українським шанувальникам кіокушинкай-карате здорово пощастило: цю гостроконтактну модифікацію карате кілька років пропагандує і впроваджує в Україні Станіслав Близнюк, який отримав свої сертифікати каратиста від засновника стилю кіокушинкай Масутацу Оями. І не поштою отримав - з рук в руки. Після того, звичайно, як пройшов повний курс каратистських наук у Країні Вранішнього Сонця.

Звісно, Близнюк у свої 35 років заробляв право носити чорний пояс з трьома золотими нашивками не для того, аби скористатися з одержаних навичків для участі в турнірах з карате. Він освоював кіокушинкай як тренер, використав візити до Японії, щоб придивитися до діяльності Оями і його токійського центру карате як «організатор процесу». Авторитет володаря третього дану у тямущих людей незаперечний — у Європі їх на пальцях перелічиш. Тому постійно запрошують Станіслава для проведення атестації каратистів до країн Балтії, до Румунії, Угорщини, багатьох регіонів Росії.

Але найбільше він їздить українськими містами — адже одержав Близнюк в Токіо ще й посвідчення бренч-чіфа, представника Масутацу Оями в Україні, що зобов'язує Станіслава всебічно сприяти на Батьківщині розвиткові кіокушинкай-карате. І пристойні каратисти з'явилися уже в Івано-Франківську та Донецьку, у Львові й Дніпропетровську. А Херсон, наприклад, дав Україні єдиного поки що учасника першості світу з кіокушинкай-карате (проводять його раз на чотири роки) Петра Яковенка, який там пройшов два кола, що досі вдалося лише двом європейцям. Тепер, щоправда, Близнюку дедалі важче віднаходити час для вояжів по семінарах і атестаціях, бо не відпускають справи «Комбліса» — створеного Станіславом клубу каратистів. Тим більше, що вступив до ладу клубний тренувальний комплекс в київському мікрорайоні Радужний.

Приміщення це було виділено каратистам адміністрацією Дніпровського району не за гарні очі. За домовленістю з дирекцією авторинку на бульварі Перова підопічні Близнюка навели там порядок, притиснули рекетирів та шахраїв, завдяки чому відрахування авторинку до районного бюджету зросли в багато разів. Фінансову допомогу в доведенні до пуття центру на Радужному надали постійні спонсори кіокушинкай-карате, і насамперед банк «Аваль».

Зараз навіть важко повірити, що ще донедавна тут була проламана підлога й обідрані стіни. Світлий, з вимитими шибками та дзеркалами основний тренувальний зал, устелений кольоровими поролоновими татами, поряд — невеличкий зал з набором тренажерів, просторі роздягальні, зручні душові, затишні кімнати відпочинку — ось що таке центр на Радужному. В цьому царстві карате щодня займається близько тисячі дітей і дорослих.

Олександр БАШКАТОВ.

На знімку: Станіслав Близнюк (праворуч) та інструктор з карате, володар першого дану Євген Гнутов демонструють еталонне виконання прийому.

Фото Миколи БОЧКА.

На аренах країни та світу

Футбол. У національному чемпіонаті триває перерва, футболісти відпочивають, тренери також, але не всі. Про зміни на капітанському містку в київському «Динамо» ми вже повідомляли. А ось нова інформація з прес-служби клубу: другим тренером динамівців призначено Анатолія Дем'яненка. У запорізькому «Торпедо» Віктора Матвієнка замінив інший Віктор — Маслов. Подейкують, що Леонід Колтун змінив миколаївську прописку на криворізьку. Але точно, що «Кривбас» залишив його старший тренер Ігор Надеїн.

Хокей. І в чемпіонаті МХЛ почалася пауза, пов'язана з тим, що дві російські збірні братимуть участь у московському міжнародному турнірі «Известий». А національна команда України на тому тижні вирушить до Швейцарії. У цій альпійській державі 27-29 грудня пройде бліц-турнір. Його учасники: національні збірні Швейцарії, України, Франції та команда, складена з хокеїстів московських клубів.

ГОЛОС УКРАЇНИ

ЗАСНОВНИК — ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Газета виходить з 1 січня 1991 року

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (в.о.заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), І. ГРУШКО, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, Б. СИДОРЕНКО (заст. головного редактора), А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.

♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311239.

Газету набрано і зверстано в комп'ютерному центрі «Голосу України».